

8 DIE VERDOMDE ROZE TRUITJES

Weet iemand waar ik me een shirt van Voorwaarts Tienen kan aanschaffen? Of een bloes van het mythische Thor Waterschei, waarvoor wij ooit in gezinsverband supporterden. Ik, die een beetje gestudeerd had, meende trouwens altijd dat Thor voor de Germaanse dondergod stond, maar later leerde ik dat het simpelweg een letterwoord was dat betekende: ‘Tot herstel onzer ribbenkast’, al bleek ook dat een mythe en stond die eigenlijk voor rechten.

Het is maar dat u het weet. En u vraagt zich vast af waarom ik bovenstaande onzin aansnijdt binnen de luttele vierkante centimeters die uw en mijn lijfblad voor deze bedenkingen ter beschikking stelt. Wel, de levensvragen waarmee dit opstel begint, zijn ingegeven door de diepe droefenis waarmee ik dezer dagen kamp als ik zie hoe het mijn Royal Sporting Club Anderlecht vergaat. Hoe dit voormalige champagnegedreven elftal nu over de mat strompelt als een wandelclub voor minderbedeelde bejaarden. Hoe ze blij zijn als een dozijn dode mussen wanneer ze eens ergens niet verliezen of na wat onhandig geklooi toch een pyrrusoverwinning uit de brand slepen. Oorzaak van die afgang? Geleerden buigen zich erover, de Universiteit van Anderlecht is een diepgaand onderzoek gestart. Niemand weet iets. Behalve ik. Dat ze die verdomde roze truitjes eens weggoeien, zeg ik! Want roos is een kleur uitsluitend bestemd voor flamingo's, zomerwijn en het ondergoed van bepaalde nieuwsankers, maar is helemaal een no-no voor voetballers, en zeker niet als ze Adrien Trebel heten.

Heeft iemand het nummer van Union Saint-Gilloise?

9 HET MEISJE MET DE FIETS

Het leek aanvankelijk een volmaakte zondag te gaan worden, anderhalve zondag geleden. Onder mijn raam was een vrolijk straatfeest voor kinderen aan de gang en ik hoorde het jonge volkje met scherpe stemmetjes tot vier hoog in de wolken gillen en grappen.

Het weer deed die dag ook mee en toen ik tegen de voormiddag eindelijk eens met mijn neus uit het raam ging hangen, voelde ik de lente zo in de zomer veranderen.

Life is good, dacht ik, en na een sterke kop koffie of drie ging ik achter mijn klavier zitten om te doen wat ik altijd al het liefst gedaan heb op zondag: werken. Mijn pyjama ging uit en de radio aan en tot mijn vreugde mocht ik vaststellen dat mijn favoriete elftal, vlak voor ik zwoer hen ontrouw te worden, toch nog kon voetballen. De dag kon niet meer stuk, dacht ik. En dat is altijd een gevaarlijke gedachte, zeker wanneer je zoals ik oud en wijs genoeg bent om te weten dat daarbuiten steevast een gevaarlijk beest genaamd Het Noodlot rondloopt.

Het gevaarlijke beest was die dag een hij en stond te wachten onder een brug. Hij had het gemunt op een meisje op een fiets dat gestraft moest worden omdat het een meisje op een fiets was. Ik hoorde ervan via het nieuws van zeven en moest tegelijk huilen en overgeven. Ik vernam ook dat behalve een meisje op een fiets ook een jongen van de radio iets onherroepelijks was overkomen. Ik zeg u: anderhalve zondag geleden was een totale kutzondag.

41 MET DE A VAN BRANDO

Na al die jaren weet ik nog steeds niet wie of wat ik ben, maar wat ik níét ben, daar kom ik zo langzamerhand achter. Ik ben bijvoorbeeld al zéker geen bingewatcher. Dat laatste is een modieus Engels woord dat onze taal is binnengeslopen met de bedoeling een naam te vinden voor al die lui die desnoods anderhalve dag aan een stuk naar meerdere of zelfs alle afleveringen van een nieuwe tv-serie kijken, op voorwaarde dat die serie natuurlijk een must-see is. En laat 'must-see' nu, toevallig of niet, nog zo'n kutwoord zijn dat Angelsaksië ons heeft opgedrongen, wellicht als wraak voor de moeizaam tot stand komende brexit.

Nee, ik heb veel te veel respect voor mensen die een volwaardige tv-serie kunnen realiseren, om die in één snelle hap door te slikken. Ik ben geen visuele veelvraat, en ook al geen naarstige Netflixer. Ik geniet graag traag van het werk dat de makers in zo'n serie investeren.

In afwachting van de volledige robotisering van onze maatschappij heb je voor zo'n fictiewerk ook best wat acteurs en actrices nodig, en die hebben wij hier godzijdank in overvloed. Kijk maar eens naar de lijst met dramatis personae die de cast van 'De dag' of 'De twaalf' bevolken. In die laatste serie wordt erg goed geacteerd door de ensemblecast, al gaat mijn persoonlijke Oscar toch vooral uit naar de wonderbaarlijke Peter Gorissen, die ik al jaren bewonder en die in 'De twaalf' op verstilde wijze de apenvriend Arnold Briers neerzet en zo, week na week, mijn hart en ook wel een beetje de show steelt. Acteren met de a van Brando!

En vergeet niet: Kom op tegen Kanker. En tegen 'De buurt-politie'.

2020

MONSTER OF MALLOOT

Een vriend van me is lang geleden eens gaan eten met een bont gezelschap waartoe ook een dikke, lelijke en inmiddels wereldberuchte filmproducer behoorde. Het gaat over dezelfde man die sedert vorige donderdag in de nor zit in het schilderachtige kunstenaarsdorp Fishkill, New York. Daar staat namelijk al sedert meer dan een eeuw een streng penitentiair centrum dat alleen goed genoeg wordt geacht om er het gortigste crapuul dat de Amerikaanse samenleving ooit heeft voortgebracht desnoods tot de dood te dumpen. Kindermoordenaars, maffiabazen, serial killers en sadisten zijn er thuis, zij het niet geheel met hun zin.

Ik vroeg aan die vriend, ook al lang geleden, wat voor een man die toen ook al beruchte mogul eigenlijk was. Of hij daar een beeld van had na zo'n diner? Het antwoord kwam snel en het was kort. 'Een klootzak,' klonk het. 'Een lul.' Daar moest ik het mee doen.

In het licht van de recente revelaties bleken de opmerkingen van mijn vriend achteraf toch haarfijne beschrijvingen van het sujet te zijn. Tegelijk werden, op volkse wijze, ook de twee instrumenten benoemd die hij het best bespeelde. Hij zal nu tijd zat hebben om erop te oefenen. Ik zeg dat laatste niet met leedvermaak, ook al omdat ik geen enkel talent heb om in mondiale volksjury's te zetelen.

Is hij nu een monster of een malloot? Een zielenpoot of een zieke? Ik zou het niet weten. Wordt *America great again* nu wat rest van de man tot ver voorbij zijn 90ste verjaardag tussen vier grijze muren zal mogen brommen? Ook dat weet ik niet. Ik zou willen dat ik weer zeven was. Toen leek de wereld mij simpeler.

ONDERTUSSEN IN DE WACHTZAAL

Een week of drie geleden, alweer. Als je een keer hoestte, ging men er nog gewoon van uit dat je verkouden was en niet dat je de builenpest in je bast meedroeg. Ik bevond me in een zo goed als lege wachtzaal van een zogenaamd gezellig universitair ziekenhuis. Zoals wel vaker gebeurt sedert ik niet meer blaak van gezondheid. Het hoort erbij, denk ik dan.

Om de één of andere reden trek ik in die wachtzalen altijd de aandacht van zonderlingen. Losgeslagen zielen die in mij een geestesgenoot zien, of minstens een aanspreekpunt om iets van hun verwarring te ventileren. Vaak beweren ze dat ze me kennen, zelden weten ze hoe ik heet. Een enkeling heeft me weleens in een aflevering van 'Belpop' zien passeren, waardoor ik dan tegelijk 'van de tv' en een muziekdeskundige ben.

Op basis van die laatste kwalificatie sprak mijn nieuwste ziekenhuisvriend mij deze keer aan. 'Weet u wie de schuld draagt voor de breuk bij de originele K3?' vroeg hij me streng. Zijn lichaamstaal verraadde dat hij dacht dat ik het antwoord schuldig zou blijven. Ik gaf geen kik, maar antwoordde plechtig: 'Natuurlijk weet ik dat. Bij K3 is alles ineengestort op de dag dat Kathleen vervangen werd door die heks van een Josje.' Hij beaamde mijn antwoord. En stelde weer een vraag: 'Mag ik er dan van uitgaan dat u ook een homo bent?' Daar was ik niet zeker van, antwoordde ik, en in elk geval niet praktiserend. Hij vroeg een bewijs. Ik zei hem dat ik dacht dat het enige fijne aan de corona-epidemie misschien wel is dat we nu verlost zijn van het Eurovisiesongfestival. Hij keek me misprijzend aan en *mummelde* iets wat leek op 'Smerige hetero'.

Het is eindelijk een gespreksonderwerp geworden, maar persoonlijk was ik al lang tot de vaststelling gekomen dat er een steeds wijdere en diepere kloof is ontstaan tussen de mens van vandaag en die van gisteren, een categorie waar ik me gemakshalve maar bij schaar. Ongeveer niets van wat mensen met grijs haar in hun persoonlijke canon opnemen, lijkt de doorsneemillennial ook maar een halve reet te interesseren, terwijl mensen die pakweg 60 of nog erger zijn, in wezen trots zijn op het feit dat ze niet weten hoe hun eigen gsm werkt.

Men zegt dat vroeger alles eenvoudig was. Op tv kon je kiezen tussen Brussel Vlaams en Brussel Frans, bij de bakker tussen wit en bruin, qua geslacht was je een m of een v. Het woord 'keuzestress' was toen niet eens uitgevonden, laat staan dat je er last van kon hebben. Toch was het leven niet eenvoudiger dan nu. We behielpen ons gewoon met wat we hadden en we wisten wel zeker dat wat wij hadden, al veel meer was dan wat onze ouders ooit hadden durven te verhoppen. Wat je niet kent, mis je namelijk niet. Ik herinner me dan ook geenszins dat ik ooit, op zoek naar een telefoonsel die voor de verandering niet stuk was, de hemel heb aangeroepen met de kreet: 'O, Here Jezus, vind toch eens gauw de gsm uit, en als het kan ook het internet!'

In een bekende tv-quiz zag ik jonge deelnemers geuwend toegeven dat ze niet wisten wie James Joyce of William Shakespeare was. De 'oldies' (iedereen boven de 30) waren dan weer niet thuis in de wereld van de jonkies. Geen erg, want wie goed in die zogenaamde kloof kijkt, ziet daar staan: 'Domheid is van alle tijden.'

Natalia heeft een tweede kind gekregen. Peter Van de Veire gaat voortaan wat langer slapen. K2 is weer K3. Belangrijke feiten zijn dat, en dat ik ervan weet, ligt aan de kwaliteitskranten. Wat me nog meer trof, was de mededeling dat in Mexico een vrachtwagen met daarin talrijke op elkaar geprangde economische vluchtelingen uit de bocht ging en zo de wrede dood veroorzaakte van 53 Guatemalteken. Het incident en vooral de beelden daarvan sneden me even de adem af en deden me toen vreemd genoeg aan een liedje denken. Het heet 'Deportee' en de oerversie danken we aan de volkszanger Woody Guthrie (1912-1967). Ik ken het zelf uit de tweede hand, via een mooie cover die The Byrds er in hun cowboyjaren van maakten. De song, die soms ook 'Plane Wreck at Los Gatos' heet, vertelt over hoe een vliegtuig vol Mexicaanse seizoensarbeiders pardoets tegen een canyon crashte, met fatale afloop. Het gebeurde op 28 januari 1948. Het ging om werklui die na hulp bij de gedane oogst door de VS terug naar hun thuisland verstuurd werden. Een fait divers heette dat in 1948, en nu eigenlijk nog. Dingen gebeuren nu eenmaal. Woody Guthrie maakte er geen échte protestsong van, maar eerder een op muziek gezet journalistiek verslag. En hij stelde vast dat op de officiële dodenlijst wél de namen van de vijfkoppige Amerikaanse crew verschenen, maar niet die van de 28 Mexicanen. Die werden gezamenlijk benoemd als zijnde *deportees*.

Ik moest aan hen denken toen ik gisteren langs de achterkant van het Klein Kasteeltje liep en daar ten minste 28 maar eerder 53 Syriërs in eigen nat zag liggen. Diep vanbinnen zong ik een liedje. U weet wel welk.

WAAROM?

Waarom heten zoveel mensen Stijn Vranken? Dat vroeg ik me af toen iemand me onlangs de roman ‘Een bepaalde dag in het leven van iedereen’ cadeau deed van een zekere Stijn Vranken. Een turf van 454 pagina’s. Ik heb mezelf verplicht dat boek de komende weken te lezen. Ik zit al aan pagina 1, en tot nu toe valt het mee. Het voelt wel nog een beetje aan als werk. Normaal koop ik mijn boeken volgens de theorie ‘op de wilde boef’.

En Stijn Vranken, zult u zeggen, wat is daar dan mis mee? Niets! Maar er zijn er dus twee van. Ten minste. De ene is stadsdichter geweest van Antwerpen, geen knelpuntberoep. Hij staat nu bekend als poëtisch performer en vervult die functie, volgens mijn spionnen, op meer dan verdienstelijke wijze. Een andere Stijn heet, om het moeilijk te maken, ook Vranken en verdient zijn brood bij het gerenommeerde televisieproductiehuis Woestijnvis. Ook geen plek voor knelpuntberoepen.

Ik heb in dat boek gebeten en zit ondertussen aan pagina 2. En het valt nog altijd mee. Om me niet langer druk te maken over de naam van de auteur heb ik vanaf nu besloten dat ‘Een bepaalde dag in het leven van iedereen’ geschreven werd door een Zweed, en zet ik het werk straks bij in de hoek van de kast waar ik Scandinavische meesters bewaar. Boeken met lange titels, meestal, en moeilijk uitspreekbare schrijversnamen. Maar ook vaak goed gecomponeerde werken, grondig en diepgelaagd, vol levenswijsheid en hier en daar een schep humor wanneer de ernst het voor iets te lange tijd overneemt. En geloof me: Valentijnsdag zal nooit meer hetzelfde zijn na het lezen van dit beginboek.

166 HONGER, WAANZIN EN MISDAAD

Zondagen? Ik heb ze nooit kunnen verdragen. De ochtenden waren gereserveerd voor Jezus. Daarna besteedde ik het beste deel van de dag aan het opnieuw maken, onder lichte dwang, van meetkunde-opdrachten die ik de week ervoor teruggekregen had van de leraar wiskunde. Daarbij hoorde altijd de opmerking dat mijn geometrische werkstukken té slordig getekend waren en daarnaast ook volkomen fout. En ook die vette inktvlek rechts hoorde wellicht niet bij het huiswerk? ‘Om dat soort problemen te vermijden,’ zei de meester fijntjes, ‘is kladpapier uitgevonden.’

Ik vroeg hem ooit waar meetkunde eigenlijk voor diende. Hij zei dat ik dat later wel zou begrijpen, wanneer ik geworden was wat ik wilde worden. ‘Ik wil niks worden, later,’ zei ik dan, wat de goede kop van mijn leraar onmiddellijk in de wanhoopmodus zette.

Soms viel zo’n zondag ook wel mee. Dan vroeg mijn vader of ik geen zin had om eens door het nabije Leopoldpark te gaan wandelen. Een iguanodon of twee goedendag gaan zeggen in het museum aldaar, of de straat oversteken en het toen ook al onbekende Wiertz Museum bezoeken. Ik zei dan ja, maar ik was eigenlijk bang, want ik wist dat mijn levendige fantasie in de clinch zou gaan met die van de miskende meester Antoine Wiertz. Ik was als de dood voor het in een kleine kamer weggestoken horribele chefd’oeuvre ‘Honger, waanzin en misdaad’, dat ik tegelijk aantrekkelijk en afstotelijk vond, zoals wel meer lekkere dingen.

Gisteren werd ik aangereden. Door een fietser. In mijn eigen straat. Op de stoep. Behalve een stomp in mijn ribben hield ik er weinig aan over. Ik kon zelfs nog spreken en ik hoorde mezelf roepen: 'Connard!' Ik voelde een aandrang om er ook nog het schuttingwoord 'Rousseau' aan toe te voegen, maar toen zag ik tot mijn gruwel dat de fietser briesend rechtsomkeert maakte. Een sportief uitgebouwde kerel in een te smalle broek. Ik kon bijna zien tot welk geloof hij behoorde.

Ik wist uiteraard niets over zijn privéleven, maar uit zijn lichaamstaal en bijbehorende stembuiging dacht ik toch te kunnen afleiden dat we te doen hadden met een type dat samenvalt met het DNA van een regelrechte relnicht.

Voor ik hem vriendelijk wilde aanspreken, bijvoorbeeld met de verzoenend bedoelde zinsnede 'En hoe gaat het tegenwoordig nog met mijn vrienden van de fietsclub De Roze Pedaal?', begon de stoeppiraat me roodgloeiend te beledigen in een van een Spaanse tongval voorziene versie van de taal van Molière. Het stoorde hem dat ik het woord 'connard' naar zijn gat geroepen had. Ik excuseerde me voor mijn taalgebruik, maar zei dat ik van hem ook wel een gebaar verwachtte, wegens werkelijk waanzinnig rijgedrag op een stoep die men niet voor niets in Amerika een 'a sidewalk' noemt en niet een 'a fietsstrook'. Een dovemansgesprek ontstond ter plaatse. Hij zei nog dat ik een dik varken was en in de weg liep. Dat ik niet eens wist dat mijn straat sedert augustus officieel een fietsstraat was geworden.

'Kust mijn gat!' riep ik daarop, in de hoop dat hij niet wist wat dat letterlijk betekende.

Interviewen? Voor sommigen is het een klusje, voor anderen een kunst. Idealiter zitten er aan beide kanten van de microfoon redelijk interessante mensen die weten hoe ze een vraag moeten stellen of genoeg verstand en woordenkennis hebben om die met enige brio te beantwoorden. Interviewer en geïnterviewde kunnen beter geen goede vrienden zijn, maar een zeker wederzijds respect kan geen kwaad. De lezer/kijker/luisteraar moet een goed gevoel overhouden aan zo'n vraaggesprek, en ook wel een beetje de indruk dat hij erbij was.

Zowel VTM als RTL kondigde al sinds Nieuwjaar aan dat ze een gesprek met mijn favoriete royal in petto hadden, zo rond haar koninklijke verjaardag. Beide zenders stuurden er hun onberispelijkste vakzusters op af, met in de handen netjes op fiches genoteerd, welaan, een soort van vragen.

Alles mocht van La(e)ken, zolang het maar over niets ging.

Ja, Mathilde rijdt graag met de fiets, en als ze helemaal uit de bol gaat, drinkt ze met haar vriendinnen weleens ergens een kop koffie, met een taartpunt erbij. Ze houdt van kinderen. En lachen doe ze ook graag, zei ze lachend.

Ik vroeg me even af wat ik zou hebben gevraagd, als ik ten paleize ontvangen werd. Ik zou wel beseffen dat er een code is om gekroonde hoofden te ondervragen en zou dus dingen vermijden als: 'Draagt u soms ook lingerie van Belgische ontwerpers of alleen maar die seutenkleren?' Maar wel: 'Waarom stelt u dat immense park rond uw kasteel niet eens open voor alle arme mensen die u zo graag ziet?'

Waarna ik een taartpunt met Mathilde niet zou afslaan.

245 DE ERGSTE VIJAND VAN KRIS DE BRUYNE HEETTE TOEVALLIG OOK KRIS DE BRUYNE

Onlangs werd een trailer uitgezonden ter aankondiging van een nieuwe aflevering van het meestal uitstekende VRT Canvas-programma 'Belpop', dat die keer helemaal gewijd zou worden aan de betreurde inlandse folkrocker Kris De Bruyne. Een offscreenstem beschreef hem goedbedoeld als 'de Vlaamse Bob Dylan'. Een truc van luie Charel die helaas geen van beide barden eer aandoet. Al kan ik me wel voorstellen dat de door zijn wonderlijke neus zingende droogkomiek er geen formeel bezwaar tegen zou hebben als iemand hem 'de Amerikaanse Kris De Bruyne' noemde.

De Bruyne, met wie ik in de jaren vlak voor de punk toesloeg weleens schouders wreef in het Brusselse nachtleven, tot laat of zeer laat in de nacht. We hingen dan aan de togen van afspanningen met namen als 't Narrenschip, 't Vermiljoen of De Arduin, we dronken dan veel tot veel te veel bier, en het eindigde bijna altijd in een soort van ruzie. Waarover die ruzies gingen, weet ik bij God niet meer. Maar zeker niet over wie de Vlaamse Bob Dylan was. Misschien ging het over kleinkunst, wat ik in wezen een onnozel genre vond. Wellicht ging het over Kris' ergste vijand, die toevallig ook Kris De Bruyne heette. Hij was, zoals vele kunstenaars, erg happig naar complimenten en als de dood voor kritiek. Hij begreep niet dat iemand wél van zijn 'Amsterdam' of 'Lieve Jacoba' kon houden maar niet van ongein als 'Je suis gaga'

of 'Ballerina's'. Hij vond het vervelend toen ik schreef dat zinnen als 'Ook omdat Brussel stinkt / en om het te veel lawaai / Omdat ik er mijn weg niet vind / het is er te banaal' een goede songwriter niet écht waardig waren.

En ik had natuurlijk ook door dat hij behalve een gouden keel ook een hart had dat uit datzelfde edelmetaal vervaardigd was.

Ik herinner me vooral een lange zomermiddag in de Vilvoordse wijk Far West, waar ik bij een goede pot verse thee een mooi gesprek had met drie heren die ik ondertussen enorm had leren bewonderen – Kris en de Hermannen De Coninck en Selleslugs – en dat ik bij het terugrijden vanuit dat toen ook al trieste station daar dacht: wat is het heerlijk dat je voor zo'n middag onder de rook van Vilvoorde, als alles goed zit, ook nog betaald krijgt.

Goed dat 'Belpop' bestaat. Goed dat Kris De Bruyne bestaan heeft. Ik ga nu door de stad lopen waar hij zijn weg niet vond. En ik murmel intussen zijn 's Nachts als het donker is'.

246 EEN SOORT VAN NIEUWJAARSBRIEF

Op zijn best is het een vorm van intergenerationeel bedrog.

Het zorgt ervoor dat talrijke generaties grootouders en kleinkinderen omstreeks de periode van de nu aan de gang zijnde jaarwisseling voor korte tijd corresponderen over hoeveel ze van elkaar houden en wat daar geldelijk tegenover staat.

Ik hoor het mezelf nog schaamteloos voorlezen: 'Liefste peter, liefste meter, honderd frank is goed, duizend frank is beter.' Brutaal als de neten maar wel efficiënt. Want mijn peter, een sentimentele Waal uit Tubeke met een hart van peperkoek, haalde, nog voor ik mijn tekst helemaal gebracht had, zijn uit krokodillenleer vervaardigde portefeuille boven, pikte daar een vers bankbiljet van 100 frank uit, en overhandigde me dat. Ik voelde me altijd een oplichter wanneer hij me daarna driemaal kuste en ik zag hoe betraand zijn ogen wel waren.

Het deed hem zichtbaar wat.

Ik ben nu weer aan zo'n nieuwjaarsbrief bezig, lezers. Bij gebrek aan grootouders of andere nonkels of tantes richt ik hem aan jullie. Zelfs aan degenen onder jullie die deze rubriek geregeld overslaan omdat ze geen behoefte hebben aan een dosis gebral van een zwaarlijvige oude witte man.

Was ik maar een eenbenige zwarte lesbische koorddanseres, denk ik weleens wanneer ik op zondagavond aan dit wekelijks opstel begin. Of was ik maar een hond met een hoed op, een type dat in columnistenkringen niet dungezaaid is.

De column, dat is een journalistiek genre waarover ik het eens met u wil hebben in deze eerste Humo van 2024.